Història

La restauració

Exercicis · 56 exercicis

Proves d'accés a la universitat (PAU) de Catalunya. Ordenats del més recent al més antic.
Retalls dels exàmens i pautes oficials (selecat.cat / universitats.gencat.cat).

1. PAU 2026 · Setembre · Sèrie 2 · Exercici 3 (Opció A)

Exercici 3. Exposeu un tema a través dels descriptors del glossari

Trieu UNA de les dues opcions (A o B) i responeu a la qüestió que s'hi planteja. **Indiqueu a la portada de l'examen l'opció escollida.**

[2,5 punts: la manca de coherència i cohesió en la redacció, i els errors gramaticals, lèxics i ortogràfics, així com les deficiències en la presentació, poden comportar un descompte de fins a 0,25 punts]

OPCIÓ A

Exposeu dues característiques dels moviments migratoris interns i externs que van tenir lloc a Espanya durant el període comprès entre els anys 1875 i 1930, i dues característiques més corresponents a les migracions espanyoles que es van produir durant els anys seixanta del segle xx. Feu un breu apunt històric de cada període.

Exercici 4. Poseu a prova els vostres sabers

Encercleu la lletra de la resposta correcta de les deu qüestions següents, tenint en compte els contextos històrics proposats.

[2,5 punts: cada resposta correcta val 0,25 punts. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,08 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

Context històric: Com a funcionari de l'Estat espanyol entre el 1890 i el 1914, heu viscut diverses polítiques regeneracionistes tant per part de governs liberals com conservadors. Un cop jubilat, el 1914, heu decidit escriure les vostres memòries, però necessiteu recordar qui va impulsar les propostes de regeneració i reforma, i com i quan es van decretar i aplicar. Responeu a les qüestions següents triant la resposta que s'ajusti més bé al que escriuríeu a les vostres memòries.

4.1. La derrota dels exèrcits espanyols el 1898 suposà la pèrdua de la sobirania espanyola a Cuba, Puerto Rico i Filipines. Una de les conseqüències va ser la formació d'un primer govern regeneracionista presidit pel polític conservador Francisco Silvela, que va incorporar com a ministre de la Guerra

a) el general Camilo Cienfuegos.
b) el general Camilo García de Polavieja.
c) el general Francisco Franco.
d) el general Miguel Primo de Rivera.

4.2. Antonio Maura, líder conservador i president del Consell de Ministres entre el 1907 i el 1909, va anomenar el seu projecte governamental de regeneració política

a) *Revolución de los notables*.
b) *España con honra*.
c) *Gloriosa revolución*.
d) *Revolución desde arriba*.

4.3. Entre el 1906 i el 1907, davant de les propostes regeneracionistes de liberals i conservadors, va sorgir a Catalunya una plataforma i coalició electoral regeneracionista amb el nom de

a) *Solidaritat Obrera*.
b) *Solidaritat Catalana*.
c) *Solidaritat Burgesa*.
d) *Solidaritat Republicana*.

4.4. Després dels esdeveniments revolucionaris de la Setmana Tràgica del 1909 i de la caiguda del govern conservador d'Antonio Maura, el nou govern liberal presidit per José Canalejas va aprovar, el 1910, una llei que limitava l'establiment de nous ordes religiosos. Amb quin nom va ser coneguda aquesta llei?

a) Llei de jurisdiccions religioses.
b) Llei dels altars.
c) Llei de mancomunitats religioses.
d) Llei del cadenat.

4.5. El govern conservador d'Eduardo Dato va aprovar el desembre del 1913 una llei per la qual es possibilitava la unió de diputacions provincials per a fer-se càrrec d'alguns serveis públics. Com va ser coneguda aquesta llei?

a) Llei de mancomunitats provincials.
b) Llei de diputacions provincials.
c) Llei de protecció provincial.
d) Llei de descentralització provincial.

Context històric: Com a treballador d'una fàbrica a la Catalunya del 1875-1900, viviu d'una manera intensa els diferents moviments de protesta i reivindicació social del moment. Voleu adherir-vos a alguna de les organitzacions sindicals existents i necessiteu conèixer-ne els noms i les seves diferents estratègies reivindicatives. Responeu a les qüestions següents triant la resposta que s'ajusti més bé a cada opció obrerista.

4.6. El 1888 el socialisme marxista espanyol va crear el sindicat de
- ***a***) la Federació de Treballadors de la Regió Espanyola.
- ***b***) la Confederació General del Treball.
- ***c***) la Confederació Nacional del Treball.
- ***d***) la Unió General de Treballadors.

4.7. Qui va ser el president del Partido Socialista Obrero Español entre el 1888 i el 1925?
- ***a***) Pablo Iglesias.
- ***b***) Paul Lafargue.
- ***c***) Vladímir Iglesias.
- ***d***) Anselmo Lorenzo.

4.8. L'estratègia dels sectors anarquistes partidaris de l'acció violenta era coneguda com a
- ***a***) *propaganda pel fet*.
- ***b***) *propaganda a mort*.
- ***c***) *propaganda de les bombes*.
- ***d***) *propaganda de les pistoles*.

4.9. El 1896, quin atemptat anarquista va tenir com a objectiu l'Església catòlica?
- ***a***) L'atemptat contra el bisbe Josep Torras i Bages.
- ***b***) L'atemptat a l'església de la Sagrada Família.
- ***c***) L'atemptat a la processó del Corpus de Barcelona.
- ***d***) L'atemptat contra l'arquebisbe de Saragossa.

4.10. Amb quin nom van ser coneguts els judicis celebrats a Barcelona el 1896, en què seixanta-set anarquistes van ser acusats (cinc d'ells condemnats a mort) de ser els responsables de la cadena d'atemptats que van tenir lloc a la capital catalana al llarg dels anys noranta del segle XIX?
- ***a***) Processos del Liceu.
- ***b***) Processos de Barcelona.
- ***c***) Processos de la Ciutadella.
- ***d***) Processos de Montjuïc.

3. PAU 2026 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2. Situeu-vos en el temps utilitzant termes històrics

Trieu UNA de les dues opcions (A o B) i responeu a la qüestió que s'hi planteja. **Indiqueu a la portada de l'examen l'opció escollida.**

[2,5 punts: 1,5 punts pel contingut de la redacció i 0,2 punts per l'ús adequat de cadascun dels cinc termes històrics proposats. La manca de coherència i cohesió en la redacció, i els errors gramaticals, lèxics i ortogràfics, així com les deficiències en la presentació, poden comportar un descompte de fins a 0,25 punts.]

OPCIÓ A

Pertanyeu al sindicat de la CNT i, el 1923, els dirigents d'aquesta organització us demanen que redacteu un balanç detallat i rigorós del que han significat les lluites socials a Espanya i, especialment, a la Catalunya de la Primera Guerra Mundial fins al cop d'estat de Miguel Primo de Rivera. Cal que el vostre escrit inclogui d'una manera adequada els cinc termes següents: *Sindicat Únic*, *pistolerisme*, *trienni bolxevic*, *La Canadenca* i *patronal*. Subratlleu en el vostre escrit cadascun d'aquests termes.

4. PAU 2026 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció B)

Exercici 2. Situeu-vos en el temps utilitzant termes històrics

Trieu UNA de les dues opcions (A o B) i responeu a la qüestió que s'hi planteja. **Indiqueu a la portada de l'examen l'opció escollida.**

[2,5 punts: 1,5 punts pel contingut de la redacció i 0,2 punts per l'ús adequat de cadascun dels cinc termes històrics proposats. La manca de coherència i cohesió en la redacció, i els errors gramaticals, lèxics i ortogràfics, així com les deficiències en la presentació, poden comportar un descompte de fins a 0,25 punts.]

OPCIÓ B

Sou una noia que entra a treballar a la casa d'una família burgesa a la Barcelona de finals del segle XIX. A partir de la vostra experiència, feu una descripció de les classes socials de l'Espanya dels primers anys de la Restauració. Cal que el vostre escrit inclogui d'una manera adequada els cinc termes següents: *proletariat*, *eixamples*, *Liceu*, *Exposició Universal de Barcelona* i *èxode rural*. Subratlleu en el vostre escrit cadascun d'aquests termes.

5. PAU 2026 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 3 (Opció B)

Exercici 3. Exposeu un tema a través dels descriptors del glossari

Trieu UNA de les dues opcions (A o B) i responeu a la qüestió que s'hi planteja. **Indiqueu a la portada de l'examen l'opció escollida.**

[2,5 punts: la manca de coherència i cohesió en la redacció, i els errors gramaticals, lèxics i ortogràfics, així com les deficiències en la presentació, poden comportar un descompte de fins a 0,25 punts]

OPCIÓ B

Expliqueu raonadament dues característiques del sistema polític de la Restauració establert a partir del 1875 i dues característiques del sistema sorgit del procés de transició democràtica dels anys setanta del segle XX. Feu una breu contextualització històrica de cada període.

6. PAU 2026 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2. Situeu-vos en el temps utilitzant termes històrics

Trieu UNA de les dues opcions (A o B) i responeu a la qüestió que s'hi planteja. **Indiqueu a la portada de l'examen l'opció escollida.**

[2,5 punts: 1,5 punts pel contingut de la redacció i 0,2 punts per l'ús adequat de cadascun dels cinc termes històrics proposats. La manca de coherència i cohesió en la redacció, i els errors gramaticals, lèxics i ortogràfics, així com les deficiències en la presentació, poden comportar un descompte de fins a 0,25 punts.]

OPCIÓ A

Treballeu de periodista en un diari estranger i us han destinat a Madrid amb l'objectiu de cobrir els esdeveniments de la fi de la Primera República i la instauració del règim de la Restauració. Redacteu un article explicant als vostres lectors les causes de l'establiment del règim de la Restauració i el procés que hi ha conduït, i indiqueu-hi també les característiques principals de la Constitució del 1876. Cal que el vostre article inclogui d'una manera adequada els cinc termes següents: *manifest de Sandhurst*, *Arsenio Martínez Campos, Antonio Cánovas del Castillo, estat confessional* i *sufragi*. Subratlleu en el vostre escrit cadascun d'aquests termes.

7. PAU 2026 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 3 (Opció B)

Exercici 3. Exposeu un tema a través dels descriptors del glossari

Trieu UNA de les dues opcions (A o B) i responeu a la qüestió que s'hi planteja. **Indiqueu a la portada de l'examen l'opció escollida.**

[2,5 punts: la manca de coherència i cohesió en la redacció, i els errors gramaticals, lèxics i ortogràfics, així com les deficiències en la presentació, poden comportar un descompte de fins a 0,25 punts]

OPCIÓ B

Esmenteu i expliqueu quatre factors que van determinar el paper polític i militar de l'Exèrcit espanyol des de l'anomenat *desastre colonial de 1898* fins a l'inici de la Guerra Civil de 1936-1939. Per fer-ho, destaqueu el paper protagonista que va tenir a les campanyes colonials del Marroc i les seves tendències colpistes.

8. PAU 2025 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2. Situeu-vos en el temps utilitzant termes històrics

Escolliu UNA de les dues opcions (A o B) i responeu a la qüestió que s'hi planteja.

[2,5 punts: 1,5 punts pel contingut de la redacció i 0,2 punts per l'ús adequat de cadascun dels cinc termes històrics proposats]

OPCIÓ A

Expliqueu a un company de classe com era la lluita obrera a Catalunya en el context econòmic i social des de la Primera Guerra Mundial fins al cop militar del 1923. En la vostra explicació cal que utilitzeu els cinc termes següents d'una manera adequada: *Salvador Seguí*, *CNT*, *pistolerisme*, *llei de fugues* i *Sindicats Lliures*.

9. PAU 2025 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció B)

Exercici 2. Situeu-vos en el temps utilitzant termes històrics

Escolliu UNA de les dues opcions (A o B) i responeu a la qüestió que s'hi planteja.

[2,5 punts: 1,5 punts pel contingut de la redacció i 0,2 punts per l'ús adequat de cadascun dels cinc termes històrics proposats]

OPCIÓ B

Formeu part de la classe burgesa de Barcelona el 1888 i heu d'explicar a un fabricant estranger amb qui manteniu negocis quin tipus de forces estan excloses del sistema polític de la Restauració, així com les raons per les quals se les margina. En la vostra explicació cal que utilitzeu d'una manera adequada els cinc termes següents: *republicanisme*, *carlisme*, *Pablo Iglesias*, *estabilitat del sistema* i *torn dinàstic*.

Exercici 1

El regeneracionisme

Es preciso que dejemos de pensar en los comités, en las falsificaciones electorales y en los medios de fabricar, no tan solo las mayorías que votan, sino hasta las minorías que fiscalizan y discuten, para pensar en los campos sedientos; en los caminos sin abrir, en los montes talados por el caciquismo, en los transportes costosísimos, en los puertos, en los talleres, en los tratados de comercio y en la protección inteligente de todo interés constituido y toda riqueza que nace. Conviene ya traer a las esferas superiores de la Administración, no solo el apoyo, no solo el sentido de esas grandes fuerzas sociales, sino su representación personal y propia.

Necesidad imperiosa es que la vida económica del país se desenvuelva sin las trabas de una centralización que levanta ya entre nosotros alarmantes protestas. Ha de estar ciego el que no vea que casi todas las regiones de España, en particular las que se aventajan por su cultura, su laboriosidad y su riqueza, mirando quizás más a los efectos que a las causas, atribuyen a la índole misma y a la organización del poder central los malos resultados de la política seguida hasta aquí. Se percibe ese sentimiento a corta distancia de Madrid y el ocultarlo sería una de tantas ficciones inútiles. En él hay peligros que conviene evitar y hay igualmente un fondo común de aspiraciones que me parecen legítimas.

FONT: Fragment del manifest regeneracionista del general Polavieja (1 de setembre de 1898).

Pregunta 1

a) Identifiqueu el tipus de font i digueu de què tracta.
[0,75 punts]

b) Digueu quin és el context històric de la font.
[0,75 punts]

c) Identifiqueu i comenteu DUES idees que conté la font.
[1 punt]

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

a) Expliqueu el regeneracionisme polític a partir de la Guerra de Cuba (1895-1898), de l'impacte del desastre del 1898 i de les propostes reformistes dels governs posteriors fins al 1914.
[2,5 punts]

b) Expliqueu l'evolució del sistema polític de la Restauració des de l'inici de la Primera Guerra Mundial fins al 1923, tenint en compte el clima econòmic i social.
[2,5 punts]

Exercici 1

La conflictivitat social durant la Restauració borbònica

Cues per a comprar carbó durant les apagades provocades per la vaga de La Canadenca, l'any 1919 a Barcelona.
FONT: Josep Brangulí, Arxiu Nacional de Catalunya.

Pregunta 1

a) Identifiqueu el tipus de font i digueu de què tracta.
[0,75 punts]

b) Digueu quin és el context històric de la font.
[0,75 punts]

c) Identifiqueu i comenteu DUES idees derivades de l'escena fotografiada.
[1 punt]

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

a) Expliqueu l'evolució de l'obrerisme i de la conflictivitat social a Espanya des dels processos de Montjuïc fins a la fundació de la CNT (1910).
[2,5 punts]

b) Expliqueu l'evolució de la conflictivitat social a Espanya des de l'impacte de la Primera Guerra Mundial fins a l'adveniment de la dictadura de Primo de Rivera.
[2,5 punts]

Exercici 3

Jóvenes bárbaros de hoy, entrad a saco en la civilización decadente y miserable de este país sin ventura, destruid sus templos, acabad con sus dioses, alzad el velo de las novicias y elevadlas a la categoría de madres para virilizar la especie, penetrad en los registros de la propiedad y haced hogueras con sus papeles para que el fuego purifique la infame organización social, entrad en los hogares humildes y levantad legiones de proletarios, para que el mundo tiemble ante sus jueces despiertos.

Hay que hacerlo todo nuevo, con los sillares empolvados, con las vigas humeantes de los viejos edificios derrumbados, pero antes necesitamos la catapulta que abata los muros y el rodillo que nivele los solares.

Descubrid el nuevo mundo moral y navegad en su demanda, con todos vuestros bríos juveniles, con todas vuestras audacias apocalípticas.

Seguid, seguid… No os detengáis ni ante los sepulcros ni ante los altares. No hay nada sagrado en la tierra, más que la tierra y vosotros que la fecundaréis con vuestra ciencia, con vuestro trabajo, con vuestros amores.

La Humanidad tiene una humilde representación en este extremo de Europa, tenido como un puente para pasar al África. Es la vieja patria ibera, la madre España, que baña sus pies en dos mares y ciñe a su frente la diadema de los Pirineos.

FONT: Alejandro LERROUX. «¡Rebeldes!, ¡Rebeldes!…». Diari *La Rebeldía* [Barcelona] (1 setembre 1906).

Pregunta 1

a) Identifiqueu el tipus de font i digueu de què tracta.
[0,75 punts]

b) Digueu quin és el context històric de la font.
[0,75 punts]

c) Comenteu DUES de les idees que conté la font.
[1 punt]

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

a) Expliqueu la conflictivitat social i obrera que hi va haver a Espanya entre els anys 1902 i 1923, fent esment de les principals organitzacions obreres.
[2,5 punts]

b) Expliqueu la crisi del sistema de la Restauració des del punt de vista polític del 1914 a l'adveniment de la dictadura de Primo de Rivera, sense explicar aquesta última.
[2,5 punts]

[Si us cal més espai per a respondre, podeu utilitzar les pàgines 14 i 15.]

Exercici 1

L'analfabetisme a Espanya

Any	*Població espanyola*	*Nombre d'analfabets*
1900	18.594.405	8.399.743
1910	19.927.150	7.931.536
1920	21.303.163	7.317.480
1930	23.563.867	5.871.403

FONT: Mercedes VILANOVA RIBAS i Xavier MORENO JULIÀ. *Atlas de la evolución del analfabetismo en España de 1887 a 1981*. Madrid: Centro de Publicaciones del Ministerio de Educación y Ciencia, 1992, p. 357, 364, 371 i 378.

Pregunta 1

a) Identifiqueu el tipus de font i digueu de què tracta.
[0,75 punts]

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font.
[0,75 punts]

c) Descriviu i comenteu les dades que recull la font.
[1 punt]

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

a) Expliqueu el sistema polític de la Restauració, el torn pacífic i la corrupció electoral entre el 1875 i el 1898.
[2,5 punts]

b) Expliqueu les condicions de vida de la classe obrera, l'associacionisme obrer i els seus diferents corrents ideològics entre el 1875 i el 1898.
[2,5 punts]

[Si us cal més espai per a respondre, podeu utilitzar les pàgines 14 i 15.]

Exercici 1

Les eleccions durant la Restauració

Es confeccionen les llistes d'electors posant alguns noms reals entre un seguit de noms imaginaris i, sobretot, noms de difunts que en l'acte de la votació estan representats per empleats subalterns vestits amb roba de civils. L'autor d'aquestes línies ha vist moltes vegades com el seu pare, malgrat que era mort des de fa molts anys, anava a dipositar el seu vot a l'urna, per mitjà d'un escombriaire o d'un rastrejador de la policia vestit per a tal ocasió amb un tern prestat. Igualment, els membres de les oficines dels col·legis electorals acostumen a assistir a aquestes transmigracions d'ànimes dels seus parents propers. Així mateix, s'han vist llistes electorals en les quals a penes figurava la desena part de la xifra total d'electors i, tot i així, la major part dels noms inscrits pertanyien a persones mortes […].

Perquè els lectors estrangers es puguin fer una petita idea del que passa, esmentarem el cas d'un general de brigada, candidat ministerial pel districte de Berga, que va obtenir més d'un milió i mig de vots, malgrat que el districte només tenia uns quants milers d'habitants. Els dos competidors disposaven de mitjans per a fer pujar els vots als col·legis electorals que els eren afectes, però la victòria fou per al més audaç. L'adversari del general va ser esclafat pel pes del milió i el vencedor es presentà molt seriós al Congrés, on, amb tota naturalitat, confirmaren l'elecció.

FONT: Valentí ALMIRALL. *España tal cual es*. Barcelona: Librería de I. López, 1886.

Pregunta 1

a) Identifiqueu el tipus de font i digueu de què tracta.
[0,75 punts]

b) Digueu quin és el context històric de la font.
[0,75 punts]

c) Descriviu les pràctiques relacionades amb les eleccions a les quals es refereix la font.
[1 punt]

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

a) Expliqueu el funcionament del sistema polític de la Restauració i de les eleccions durant aquell període, i compareu-los amb un sistema i unes eleccions veritablement democràtics.
[2,5 punts]

b) Expliqueu les forces d'oposició al sistema de la Restauració fins al 1898.
[2,5 punts]

Exercici 1

Tractat de Pau entre els Estats Units d'Amèrica i el Regne d'Espanya signat a París el 10 de desembre de 1898

S. M. la Reina Regente de España, en nombre de su Augusto Hijo Don Alfonso XIII, y los Estados Unidos de América, deseando poner término al estado de guerra hoy existente entre ambas Naciones, han nombrado con este objeto por sus Plenipotenciarios a saber:

[…]

Artículo 1.º España renuncia a todo derecho de soberanía y propiedad sobre Cuba. En atención a que dicha isla, cuando sea evacuada por España, va a ser ocupada por los Estados Unidos, los Estados Unidos, mientras dure su ocupación, tomarán sobre sí y cumplirán las obligaciones que por el hecho de ocuparla les impone el Derecho Internacional para la protección de vidas y haciendas.

Artículo 2.º España cede a los Estados Unidos la isla de Puerto Rico y las demás que están ahora bajo su soberanía en las Indias Occidentales, y la isla de Guam en el archipiélago de las Marianas o Ladrones.

Artículo 3.º España cede a los Estados Unidos el archipiélago conocido por las islas Filipinas […].

Artículo 4.º Los Estados Unidos, durante el término de diez años a contar desde el canje de la ratificación del presente Tratado, admitirán en los puertos de las islas Filipinas los buques y las mercancías españolas bajo las mismas condiciones que los buques y las mercancías de los Estados Unidos.

[…]

Artículo 9.º Los súbditos españoles naturales de la Península residentes en el territorio a cuya soberanía España renuncia o cede por el presente Tratado, podrán permanecer en dicho territorio o marcharse de él, conservando, en uno u otro caso, todos sus derechos de propiedad, con inclusión del derecho de vender o disponer de tal propiedad o de sus productos; y además tendrán el derecho de ejercer su industria, comercio o profesión, sujetándose a este respecto a las leyes que sean aplicables a los demás extranjeros.

[…]

En fe de lo cual, los respectivos Plenipotenciarios firman y sellan este Tratado. Hecho por duplicado en París a diez de diciembre del año mil ochocientos noventa y ocho.

FONT: *Gaceta de Madrid* (nom antic del *Boletín Oficial del Estado*), núm. 123 (3 maig 1899), p. 379-380.

Pregunta 1

a) Identifiqueu el tipus de font i digueu de què tracta.
[0,75 punts]

b) Digueu quin és el context històric de la font.
[0,75 punts]

c) Expliqueu i comenteu els articles continguts en la font.
[1 punt]

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

a) Expliqueu les causes de les insurreccions cubana i filipina, la guerra entre Espanya i els Estats Units i la Pau de París del 1898.
[2,5 punts]

b) Descriviu les característiques de les oposicions obrera, republicana i carlina al sistema de la Restauració fins al 1898.
[2,5 punts]

[Si us cal més espai per a respondre, podeu utilitzar les pàgines 14 i 15.]

Exercici 1

Llei del cadenat

Don Alfonso XIII, por la gracia de Dios y la Constitución, Rey de España.

A todos los que la presente vieren y entendieren, sabed que las Cortes han declarado y Nos sancionado lo siguiente:

Artículo único. No se establecerán nuevas Asociaciones pertenecientes a Órdenes o Congregaciones religiosas canónicamente reconocidas, sin la autorización del Ministerio de Gracia y Justicia consignada en Real Decreto, que se publicará en la Gaceta de Madrid, mientras no se regule definitivamente la condición jurídica de las mismas. No se concederá dicha autorización cuando más de la tercera parte de los individuos que hayan de formar la nueva Asociación sean extranjeros. Si en el plazo de dos años no se publica la nueva ley de Asociaciones, quedará sin efecto la presente Ley.

Por tanto: Mandamos a todos los Tribunales, Justicias, Jefes, Gobernadores y demás Autoridades, así civiles como militares y eclesiásticas, de cualquier clase y dignidad, que guarden y hagan guardar, cumplir y ejecutar la presente Ley en todas sus partes.

Yo el Rey.

El Presidente del Consejo de Ministros, José Canalejas.

Font: *Gaceta de Madrid* (nom antic del *Boletín Oficial del Estado*), núm. 362 (28 desembre 1910), p. 718.

Pregunta 1

a) Identifiqueu el tipus de font i digueu de què tracta.
[0,75 punts]

b) Digueu quin és el context històric de la font.
[0,75 punts]

***c*)** Descriviu i comenteu el contingut de la font.
[1 punt]

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

***a*)** Expliqueu el sistema polític de la Restauració des de després del 1898 fins al 1914, fent esment de les actuacions dels governs i de l'oposició republicana. Expliqueu també les causes, el desenvolupament i les conseqüències de la Setmana Tràgica.
[2,5 punts]

***b*)** Expliqueu l'impacte de la Primera Guerra Mundial a Espanya i els esdeveniments econòmics, socials i polítics més rellevants que es donaren entre el 1914 i el 13 de setembre de 1923, sense explicar els fets d'aquesta última data.
[2,5 punts]

Exercici 3

Oligarquia i caciquisme

Con esto llegamos como por la mano a determinar los factores que integran esta forma de gobierno y la posición que cada uno ocupa respecto de los demás. Estos componentes exteriores son tres: 1.º Los oligarcas (los llamados primates), prohombres o notables de cada bando, que forman su «plana mayor», residentes ordinariamente en el centro; 2.º Los caciques, de primero, segundo o ulterior grado, diseminados por el territorio; 3.º El gobernador civil, que les sirve de órgano de comunicación y de instrumento. A esto se reduce fundamentalmente todo el artificio bajo cuya pesadumbre gime rendida y postrada la nación. Oligarcas y caciques constituyen lo que solemos denominar clase directora o gobernante, distribuida y encasillada en «partidos». Pero aunque se lo llamemos, no lo es; si lo fuese, formaría parte integrante de la nación, sería orgánica representación de ella, y no es sino un cuerpo extraño […]. En las elecciones, no es el pueblo, sino las clases conservadoras y gobernantes, quienes falsifican el sufragio y corrompen el sistema, abusando de su posición, de su riqueza, de los resortes de la autoridad y del poder que, para dirigir desde él a las masas, les había sido entregado.

Font: Joaquín Costa. *Oligarquía y caciquismo como la forma actual de gobierno en España: urgencia y modo de cambiarla*. Madrid: Fortanet, 1901.

Pregunta 1

a) Identifiqueu el tipus de font i digueu de què tracta.
[0,75 punts]

b) Digueu quin és el context històric de la font.
[0,75 punts]

***c*)** Comenteu el paràgraf següent, contingut en la font: «Con esto llegamos como por la mano a determinar los factores que integran esta forma de gobierno y la posición que cada uno ocupa respecto de los demás. Estos componentes exteriores son tres: 1.º Los oligarcas (los llamados primates), prohombres o notables de cada bando, que forman su «plana mayor», residentes ordinariamente en el centro; 2.º Los caciques, de primero, segundo o ulterior grado, diseminados por el territorio; 3.º El gobernador civil, que les sirve de órgano de comunicación y de instrumento.»
[1 punt]

Pregunta 2

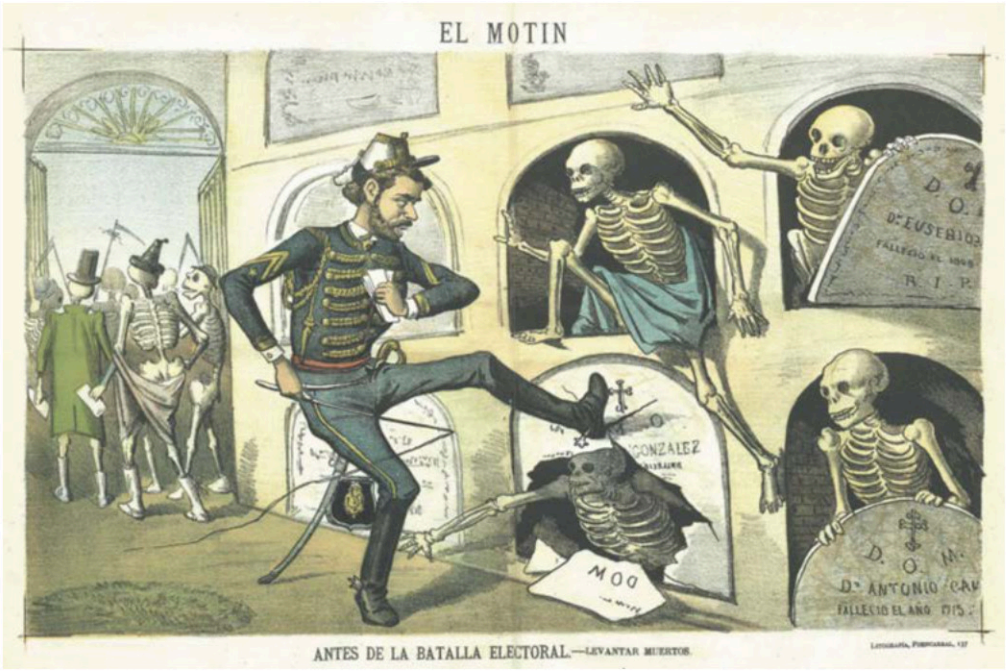
Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

***a*)** Expliqueu en què va consistir el regeneracionisme i comenteu DUES de les propostes de reforma que es van fer entre el 1898 i el 1914.
[2,5 punts]

***b*)** Compareu el funcionament del sistema polític de la Restauració i dels processos electorals fins al 1898 amb el d'un sistema polític i un procés electoral veritablement democràtics.
[2,5 punts]

Exercici 1

Les eleccions durant la Restauració

[Text al peu de la litografia: «Antes de la batalla electoral. Levantar muertos».]

FONT: *El Motín. Periódico Satírico Semanal* [Madrid] (27 abril 1884).

Pregunta 1

a) Identifiqueu el tipus de font i digueu de què tracta.
[0,75 punts]

b) Digueu quin és el context històric de la font.
[0,75 punts]

c) Descriviu i comenteu el contingut de la font.
[1 punt]

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

a) Expliqueu el sistema polític de la Restauració, el torn pacífic i la corrupció electoral entre el 1875 i el 1898.
[2,5 punts]

b) Expliqueu les condicions de vida de la classe obrera, l'associacionisme obrer i els diferents corrents ideològics i actuacions que va tenir entre el 1875 i el 1898.
[2,5 punts]

[Si us cal més espai per a respondre, podeu utilitzar les pàgines 14 i 15.]

OPCIÓ B

Exercici 1

Les eleccions durant la Restauració

Es confeccionen les llistes d'electors posant alguns noms reals entre un seguit de noms imaginaris i, sobretot, noms de difunts que en l'acte de la votació estan representats per empleats subalterns vestits amb roba de civils. L'autor d'aquestes línies ha vist moltes vegades com el seu pare, malgrat que ja és mort des de fa molts anys, anava a dipositar el seu vot a l'urna, per mitjà d'un escombriaire […]. Així mateix, s'han vist llistes electorals en les quals a penes figurava la desena part de la xifra total d'electors i, tot i així, la major part dels noms inscrits pertanyien a persones ja mortes […].

[…] esmentarem el cas d'un general de brigada, candidat ministerial pel districte de Berga, que va obtenir més d'un milió i mig de vots, malgrat que el districte només tenia uns quants milers d'habitants […].

En gairebé tots els districtes, especialment els districtes rurals, els candidats són completament desconeguts i no senten gens ni mica d'interès per la regió.

FONT: Valentí ALMIRALL. *España tal como es.* París, 1886.

Pregunta 1

a) Identifiqueu el tipus de font i digueu de què tracta.
[0,75 punts]

b) Digueu quin és el context històric de la font.
[0,75 punts]

c) Comenteu TRES dels fets que conté la font.
[1 punt]

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

a) Expliqueu el sistema polític de la Restauració, el torn pacífic i la corrupció que hi va haver entre els anys 1875 i 1898.
[2,5 punts]

b) Expliqueu les condicions de vida de la classe obrera, l'associacionisme obrer i els seus diferents corrents ideològics i actuacions fins al 1898.
[2,5 punts]

OPCIÓ A

Exercici 1

La dictadura de Primo de Rivera

En [la figura de] Miguel Primo de Rivera, fill de coronel retirat, terratinent, s'observen trets de la societat provinciana on es va educar —Jerez de la Frontera—: conformisme social, afirmació de masculinitat, enlluernament per la vida «alegre» de les grans ciutats (vodevil, balls i festes) i pel tracte amb l'«alta societat», o sigui, els trets del «senyoret» andalús. A aquests s'afegeixen alguns valors rebuts tant de l'ambient familiar com de l'Acadèmia Militar […]. De tot això no queda sinó una referència constant però irreflexiva a valors tòpics: honor, valor, pàtria, família, religió, etc.

Mancat de cultura intel·lectual o artística, però de caràcter obert i amb una indubtable curiositat per les persones i, a través d'elles, per les idees que representen, Primo de Rivera sembla molt receptiu —encara que ho sigui d'una manera superficial i transitòria— a les opinions de qui s'ha guanyat la seva amistat. Amb el risc evident d'adoptar una marxa zigzaguejant en rectificar els passos en fals que l'entusiasme l'impulsa a fer. D'aquí ve que, en molts aspectes, aparegui la contradicció entre una política fonamentalment conservadora i unes quantes proposicions noves […].

FONT: Manuel TUÑÓN DE LARA [*et al.*]. *Historia de España*. Vol. IX: *La crisis del Estado: dictadura, república, guerra (1923-1939)*. Barcelona: Labor, 1981, p. 44-45.

Pregunta 1

a) Identifiqueu el tipus de font i digueu de què tracta.
[0,75 punts]

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font.
[0,75 punts]

c) Expliqueu TRES característiques del personatge al qual es refereix la font.
[1 punt]

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

a) Expliqueu les causes de l'adveniment de la dictadura de Primo de Rivera, les polítiques repressives que va aplicar, l'obra de govern i els motius del final d'aquest règim polític.
[2,5 punts]

b) Expliqueu les conseqüències de la Primera Guerra Mundial a Espanya, la crisi del 1917 i els aspectes polítics, econòmics i de conflictivitat social més destacats del període 1918-1923.
[2,5 punts]

OPCIÓ A

Exercici 1

El regeneracionisme

[…] más que nunca es ahora necesario restablecer aquella ya casi olvidada, de tiempo que ha que fue perdida, confianza entre gobernantes y gobernados; y ya no hay más que un camino, que es la revolución audaz, la revolución temeraria desde el Gobierno, porque la temeridad es, no obra de nuestro albedrío, sino imposición histórica de los ajenos desaciertos. Nunca habría sido fácil la revolución desde el Gobierno, nunca habría sido recomendable, si hubiera podido dividirse la facultad y esparcirse la obra en el curso del tiempo; pero cada día que pasa, desde 1898, es mucho más escabrosa, mucho más difícil, y el éxito feliz mucho más incierto; y no está lejano el día en que ya no quede ni ese remedio […]. Ahora es menester oponer a las izquierdas que actúan en la vida pública todas las derechas y traerlas con plenitud de sus fuerzas sociales a la vida y a la influencia del Estado. La política conservadora tiene que adoptar los procedimientos democráticos y las garantías constitucionales y los derechos individuales, que son ahora la fuerza conservadora, la única que puede salvar a la sociedad; por eso no hay ni siquiera un solo acto mío que no esté inspirado en esa convicción, y por eso creo que la política conservadora consiste en traer íntegramente todo el fondo social a la influencia y a la acción del Estado, de modo que la democracia comprenda absolutamente la acción íntegra de las fuerzas de toda la nación, asistiendo al Gobierno.

Font: Antonio Maura. *Treinta y cinco años de vida pública I*. Madrid: Biblioteca Nueva, 1917, p. 86.

Pregunta 1

a) Identifiqueu el tipus de font i digueu de què tracta.
[0,75 punts]

b) Digueu quin és el context històric de la font.
[0,75 punts]

c) Expliqueu DUES de les idees que conté la font.
[1 punt]

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

a) Expliqueu la crisi del 1898 i les conseqüències polítiques que va tenir fent esment del regeneracionisme i dels protagonistes principals d'aquest corrent a Espanya fins al 1914.
[2,5 punts]

b) Expliqueu l'impacte de la Primera Guerra Mundial a Espanya i els principals fets econòmics, socials i polítics que s'hi van viure durant la guerra i fins al 1923.
[2,5 punts]

OPCIÓ A

Exercici 1

Desembarcament d'Alhucemas (Protectorat espanyol del Marroc), 8 de setembre de 1925.

FONT: *ABC* [Madrid] (9 setembre 1925).

Pregunta 1

a) Identifiqueu el tipus de font i digueu de què tracta.
[0,75 punts]

b) Digueu quin és el context històric de la font.
[0,75 punts]

c) Descriviu i comenteu el contingut de la font.
[1 punt]

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

a) Expliqueu les causes de l'establiment de la dictadura del general Primo de Rivera, i els fets principals i el final d'aquest règim polític.
[2,5 punts]

b) Expliqueu l'impacte econòmic de la Primera Guerra Mundial a Espanya, la conflictivitat de la postguerra i la situació social i política existent a Espanya fins al cop del general Primo de Rivera.
[2,5 punts]

OPCIÓ B

Exercici 1

Reales decretos:

Vengo en admitir la dimisión que del cargo de Presidente del Consejo de Ministros Me ha presentado D. Antonio Cánovas del Castillo; quedando altamente satisfecha de sus relevantes servicios, y del acierto, celo y lealtad con que ha desempeñado dicho cargo.

Dado en Palacio a veintisiete de Noviembre de 1885.

María Cristina

En atención a las especiales circunstancias que concurren en D. Práxedes Mateo Sagasta, Diputado a Cortes, vengo en nombrarle Presidente de mi Consejo de Ministros.

Dado en Palacio a veintisiete de Noviembre de 1885.

María Cristina

Font: *Gaceta de Madrid* (nom antic del *Boletín Oficial del Estado*), núm. 332, 28 de novembre de 1885, p. 693.

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta.
[0,75 punts]

b) Digueu quin és el context històric de la font.
[0,75 punts]

c) Comenteu el contingut de la font.
[1 punt]

Pregunta 2

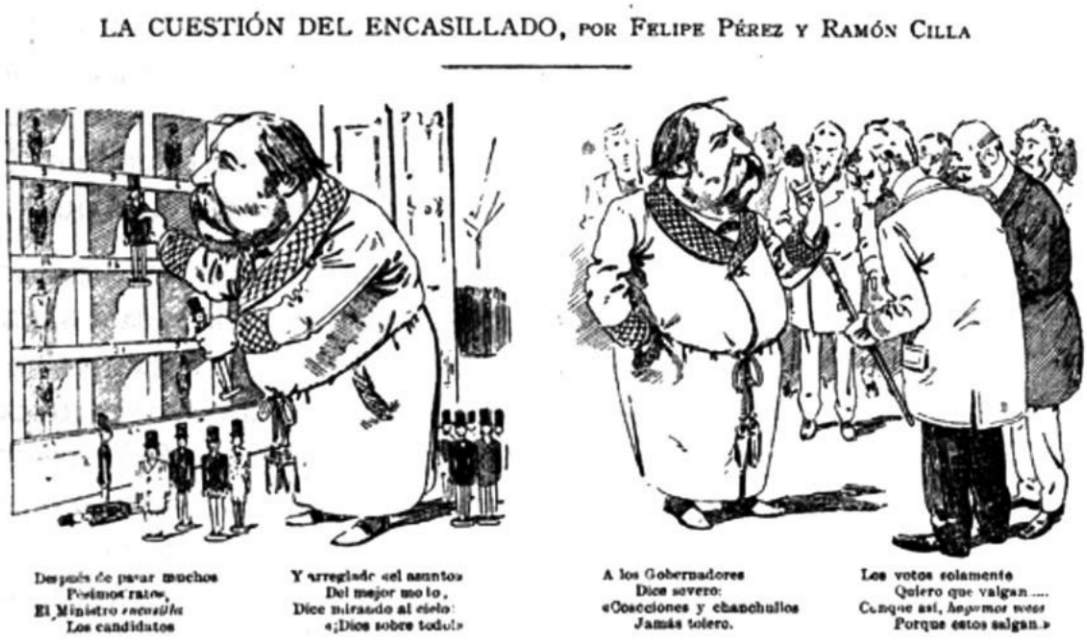
Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

a) Expliqueu el sistema polític de la Restauració fins a la crisi del 1898, sense explicar aquesta crisi. Feu referència a la Constitució del 1876, als dos partits principals i als líders d'aquests partits, al torn pacífic, al caciquisme i a la corrupció política.
[2,5 punts]

b) Expliqueu la guerra Hispanonord-americana, la pèrdua de les colònies del 1898 i la crisi del sistema de la Restauració, i feu esment també del regeneracionisme.
[2,5 punts]

OPCIÓ B

Exercici 1

Les eleccions durant la Restauració

FONT: *Blanco y Negro* (11 febrer 1893).

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta. [0,75 punts]

b) Digueu quin és el context històric de la font. [0,75 punts]

c) Comenteu el text següent que conté la font: [1 punt]

«Después de pasar muchos pésimos ratos, el Ministro *encasilla* a los candidatos.

»Y arreglado "el asunto" del mejor modo, dice mirando al cielo: "¡Dios sobre todo!".

»A los Gobernadores dice severo: "Coacciones y chanchullos jamás tolero.

»Los votos solamente quiero que valgan… Conque así, *hagamos votos* porque estos salgan"».

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

a) Expliqueu quins van ser els dos grans partits de la Restauració. Esmenteu-ne els líders, expliqueu-ne les diferències polítiques i, en general, com funcionava el sistema polític des de l'inici d'aquesta etapa fins al 1898. [2,5 punts]

b) Expliqueu la crisi del sistema de la Restauració, a partir del 1898 i fins al 1909, fent esment del regeneracionisme, el republicanisme, la Solidaritat Catalana i la Setmana Tràgica. [2,5 punts]

OPCIÓ A

Exercici 1

La càrrega o *Barcelona 1902*

FONT: Ramon Casas, 1899 (Museu de la Garrotxa, Olot).

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta.
[0,75 punts]

b) Digueu quin és el context històric de la font.
[0,75 punts]

c) Descriviu el contingut de la font.
[1 punt]

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

a) Expliqueu la crisi del sistema de la Restauració des del punt de vista polític, des del 1898 fins a l'adveniment de la dictadura de Primo de Rivera, sense explicar aquesta última.
[2,5 punts]

b) Expliqueu la conflictivitat social i obrera que hi va haver a Espanya entre els anys 1902 i 1923.
[2,5 punts]

OPCIÓ A

Exercici 1

Les eleccions durant la Restauració

Es confeccionen les llistes d'electors posant alguns noms reals entre un seguit de noms imaginaris i, sobretot, noms de difunts que en l'acte de la votació estan representats per empleats subalterns vestits amb roba de civils. L'autor d'aquestes línies ha vist moltes vegades com el seu pare, malgrat que era mort des de fa molts anys, anava a dipositar el seu vot a l'urna, per mitjà d'un escombriaire o d'un rastrejador de la policia vestit per a tal ocasió amb un tern prestat. Igualment, els membres de les oficines dels col·legis electorals acostumen a assistir a aquestes transmigracions d'ànimes dels seus parents propers. Així mateix, s'han vist llistes electorals en les quals a penes figurava la desena part de la xifra total d'electors i, tot i així, la major part dels noms inscrits pertanyien a persones mortes […].

Perquè els lectors estrangers es puguin fer una petita idea del que passa, esmentarem el cas d'un general de brigada, candidat ministerial pel districte de Berga, que va obtenir més d'un milió i mig de vots, malgrat que el districte només tenia uns quants milers d'habitants. Els dos competidors disposaven de mitjans per a fer pujar els vots als col·legis electorals que els eren afectes, però la victòria fou per al més audaç. L'adversari del general va ser esclafat pel pes del milió i el vencedor es presentà molt seriós al Congrés, on, amb tota naturalitat, confirmaren l'elecció.

FONT: Valentí ALMIRALL. *España tal como es*. París, 1886.

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta.
[0,75 punts]

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font.
[0,75 punts]

c) Descriviu les pràctiques relacionades amb les eleccions a les quals es refereix la font.
[1 punt]

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

a) Expliqueu el funcionament del sistema polític de la Restauració i de les eleccions durant aquell període, i compareu-los amb un sistema i unes eleccions veritablement democràtics.
[2,5 punts]

b) Expliqueu les forces d'oposició al sistema de la Restauració fins al 1898.
[2,5 punts]

OPCIÓ B

Exercici 1

THIS ENCOUNTER DOES NOT SEEM, AT PRESENT, EXACTLY A HAPPY ONE FOR POOR CUBA.
From *Kladderadatsch*, April 24.

La Guerra de Cuba
FONT: Publicat a *Kladderadatsch* (24 abril 1898). *Cartoon Research Library, Ohio State University*.
La traducció del text del peu de la figura és la següent: «Aquesta trobada ara mateix no sembla precisament feliç per a la pobra Cuba».

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta.
[0,75 punts]

b) Digueu quin és el context històric de la font.
[0,75 punts]

c) Descriviu i comenteu el contingut de la font.
[1 punt]

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

a) Expliqueu la Guerra de Cuba i la pèrdua de les colònies del 1898, per què es van produir i quines conseqüències van tenir. Feu referència al regeneracionisme, expliqueu en què va consistir i esmenteu-ne DOS representants fins al 1912 i les polítiques que portaren a terme.

[2,5 punts]

b) Comenteu l'oposició al sistema de la Restauració fent referència al carlisme, al republicanisme i a l'obrerisme fins al 1898.

[2,5 punts]

28. PAU 2015 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 1 (Opció A)

OPCIÓ A

Exercici 1

La neutralitat espanyola en la Primera Guerra Mundial

Decreto

Ministerio de Estado

Ordenando a los súbditos españoles la más estricta neutralidad en el actual conflicto europeo.

Declarada, por desgracia, la guerra entre Alemania, de un lado, y Rusia, Francia y el Reino Unido de la Gran Bretaña e Irlanda, sucesivamente, de otro, y existiendo el estado de guerra en Austria-Hungría y Bélgica, el Gobierno de S. M. [Su Majestad] se cree en el deber de ordenar la más estricta neutralidad a los súbditos españoles, con arreglo a las leyes vigentes y a los principios de Derecho público internacional.

En su consecuencia, hace saber que los españoles residentes en España o en el extranjero que ejercieran cualquier acto hostil que pueda considerarse contrario a la más perfecta neutralidad, perderán el derecho a la protección del Gobierno de S. M. y sufrirán las consecuencias de las medidas que adopten los beligerantes, sin perjuicio de las penas en que incurrieran con arreglo a las leyes de España.

Serán igualmente castigados, conforme al artículo 159 del Código Penal, los Agentes nacionales o extranjeros que […] [realicen o promuevan] en territorio español el reclutamiento de soldados para cualquiera de los Ejércitos o escuadras beligerantes.

Firmado: S. M. el Rey Alfonso XIII y S. M. la Reina Doña Victoria Eugenia.

FONT: *Gaceta de Madrid* (nom antic del *Boletín Oficial del Estado*), núm. 219, 7 d'agost de 1914, p. 306.

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta. [0,75 punts]

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font. [0,75 punts]

c) Comenteu les DUES instruccions o advertiments que conté la font. [1 punt]

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

a) Expliqueu la crisi del 1917 i, en general, l'etapa que va transcórrer entre aquell any i l'inici de la dictadura de Primo de Rivera, sense explicar aquesta última.

[2,5 punts]

b) Expliqueu la crisi del sistema polític de la Restauració a partir del 1898, fent esment dels partits dinàstics o tradicionals, del regeneracionisme i de les forces d'oposició al sistema fins al 1917, sense explicar els fets d'aquest darrer any.

[2,5 punts]

29. PAU 2014 · Setembre · Sèrie 5 · Exercici 1 (Opció A)

OPCIÓ A

Exercici 1

Manifest de Sandhurst

He rebut d'Espanya un gran nombre de felicitacions amb motiu del meu aniversari […]. Tots els que m'han escrit mostren la mateixa convicció que només el restabliment de la monarquia constitucional pot posar fi a l'opressió, a la incertesa i a les cruels pertorbacions que experimenta Espanya. […] En virtut de l'espontània i solemne abdicació de la meva augusta mare, tan generosa com infortunada, jo sóc l'únic representant del dret monàrquic a Espanya. […]

Òrfena ara la nació de tot dret públic i indefinidament privada de les seves llibertats, és natural que giri els ulls vers el dret constitucional acostumat i vers aquelles institucions lliures que el 1812 no li impediren defensar la seva independència, ni el 1840 acabar una altra acalorada guerra civil. Institucions a les quals deu, a més, molts anys de progrés constant, de prosperitat, de crèdit i encara d'alguna glòria […].

FONT: Manifest signat per Alfons de Borbó, Sandhurst (Anglaterra), 1 de desembre de 1874. [Text traduït]

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta.

[0,75 punts]

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font.

[0,75 punts]

c) Expliqueu DUES de les idees que conté la font.

[1 punt]

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

a) Expliqueu el funcionament del sistema polític de la Restauració. Feu referència a les eleccions, als dos partits principals, a llurs diferències i als dirigents més destacats.

[2,5 punts]

b) Expliqueu l'adveniment del règim de la Restauració, el paper que hi va tenir Antonio Cánovas del Castillo i DOS dels problemes que va haver d'afrontar aquest règim fins al 1899.

[2,5 punts]

OPCIÓ A

Exercici 1

La dictadura de Primo de Rivera

En la figura de Miguel Primo de Rivera, fill de coronel retirat, terratinent, s'observen trets provinents de la societat provinciana on es va educar —Jerez de la Frontera—: conformisme social, afirmació de masculinitat, enlluernament per la vida «alegre» de les grans ciutats (vodevil, balls i festes) i pel tracte amb l'«alta societat», o sigui, els trets del «senyoret» andalús. A aquests, s'hi afegeixen altres valors rebuts tant de l'ambient familiar com de l'Acadèmia Militar […]. De tot això no queda sinó una referència constant però irreflexiva a valors tòpics: honor, valor, pàtria, família, religió, etc.

Mancat de cultura intel·lectual o artística, però de caràcter obert i amb una indubtable curiositat per les persones i, a través d'elles, per les idees que representen, Primo de Rivera sembla molt receptiu —encara que ho sigui d'una manera superficial i transitòria— a les opinions de qui s'ha guanyat la seva amistat. Amb el risc evident d'adoptar una marxa zigzaguejant en rectificar els passos en fals que l'entusiasme l'impulsa a fer. D'aquí que, en molts aspectes, aparegui la contradicció entre una política fonamentalment conservadora i unes quantes proposicions noves […].

FONT: Manuel TUÑÓN DE LARA *et al. Historia de España*. Vol. IX: *La crisis del Estado: dictadura, república, guerra (1923-1939)*. Barcelona: Labor, 1981, p. 44-45. [Text traduït]

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta.
[0,75 punts]

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font.
[0,75 punts]

c) Expliqueu TRES de les característiques del personatge al qual es refereix la font.
[1 punt]

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

a) Expliqueu les causes de l'adveniment de la dictadura de Primo de Rivera, les polítiques repressives que va aplicar, l'obra de govern i les causes del final d'aquest règim polític.
[2,5 punts]

b) Valoreu l'impacte de la Primera Guerra Mundial a Espanya, així com el període 1918-1923, i esmenteu-ne els aspectes polítics, econòmics i de conflictivitat social més destacats.
[2,5 punts]

OPCIÓ B

Exercici 1

Oligarquía y caciquismo

Con esto, llegamos por la mano a determinar los factores que integran esta forma de gobierno y la posición que cada uno ocupa respecto de los demás. Estos componentes exteriores son tres: l° Los oligarcas (los llamados primates), prohombres o notables de cada bando, que forman su "plana mayor", residentes ordinariamente en el centro; 2° Los caciques, de primero, segundo o ulterior grado, diseminados por el territorio; 3° El gobernador civil, que les sirve de órgano de comunicación y de instrumento. A esto se reduce fundamentalmente todo el artificio bajo cuya pesadumbre gime rendida y postrada la nación.

Oligarcas y caciques constituyen lo que solemos denominar clase directora o gobernante, distribuida y encasillada en 'partidos'. Pero aunque se lo llamemos, no lo es; si lo fuese, formaría parte integrante de la nación, sería orgánica representante de ella, y no es sino un cuerpo extraño […].

En las elecciones, no es el pueblo, sino las clases conservadoras y gobernantes, quienes falsifican el sufragio y corrompen el sistema, abusando de su posición, de su riqueza, de los resortes de la autoridad y del poder que, para dirigir desde él a las masas, les había sido entregado.

FONT: Joaquín COSTA, *Oligarquía y caciquismo como la forma actual de gobierno en España: Urgencia y modo de cambiarla*. Madrid: Fontanet, 1901.

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta.
[0,75 punts]

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font.
[0,75 punts]

c) Comenteu l'últim paràgraf de la font, que comença per «En las elecciones […]».
[1 punt]

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

a) Digueu en què va consistir el regeneracionisme i expliqueu TRES de les propostes de reforma que es van fer entre el 1898 i el 1914.
[2,5 punts]

b) Compareu el funcionament del sistema polític de la Restauració i dels processos electorals fins al 1898 amb un sistema polític i un procés electoral veritablement democràtic.
[2,5 punts]

OPCIÓ B

Exercici 1

El conflicto de Cuba

El litigio que hoy se ventila en Cuba, político en la forma, es y ha sido siempre una cuestión económica, como lo son, en el fondo, todos los asuntos que preocupan a los pueblos.

España, o mejor dicho, la clase dominante española, ha mantenido en Cuba una política restrictiva por monopolizar aquel mercado; la gran Antilla ha luchado por su autonomía y por su independencia, con el fin primordial de dar salida a sus productos en las mejores condiciones posibles y adquirir de idéntica manera los que le son necesarios; los Estados Unidos han promovido o ayudado los movimientos insurreccionales cubanos, no porque los habitantes de Cuba gozaran mayores libertades e hicieran prosperar más su suelo, sino por lograr ellos, mediante la autonomía o la independencia, ser dueños de su mercado.

FONT: Pablo IGLESIAS. «La cuestión cubana». *El Socialista* (18 febrer 1898).

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta.
[0,75 punts]

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font.
[0,75 punts]

c) Comenteu la primera frase de la font i, seguidament, expliqueu breument DUES de les idees principals que conté la font.
[1 punt]

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

a) Expliqueu les condicions de treball i de vida de les classes treballadores entre el 1875 i el 1900, així com les diferents tendències de l'associacionisme obrer d'aquest període.
[2,5 punts]

b) Expliqueu dos conflictes en els quals participaren les classes treballadores, succeïts entre el 1901 i el 1923.
[2,5 punts]

33. PAU 2013 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

Exercici 1

L'assassinat d'En Salvador Seguí «Noi del Sucre»
(FONT: Portada del setmanari *La Campana de Gràcia* del 10 de març de 1923)

En el text dels peus de les il·lustracions hi diu: a l'esquerra, «El cadàver del malhaurat "Noi del Sucre" a l'Hospital Clínic», i, a la dreta, «Reconstitució del fet als pocs moments de comès».

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta.
[0,75 punts]

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font.
[0,75 punts]

c) Descriviu el contingut de la font.
[1 punt]

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

a) Expliqueu raonadament les conseqüències de la Primera Guerra Mundial a Espanya, així com la conflictivitat social i política que s'hi visqué fins al 1923.
[2,5 punts]

b) Expliqueu l'adveniment de la dictadura de Primo de Rivera, les diferents polítiques que aplicà i els motius pels quals va finalitzar.

OPCIÓ A

Exercici 1

Condicions de treball a una colònia fabril

Els obrers de la colònia hi entren resant el rosari i en surten resant; estan amuntegats en habitacions immundes; se'ls impedeix de llegir periòdics que no siguin essencialment catòlics i estan obligats a comprar tots els aliments a la cantina de la colònia. El diumenge al matí el patró ja s'ha embutxacat tots els jornals de la setmana que acaba de pagar. No és més que un canvi, no és un pagament. Els diners passen de la caixa del fabricant a mans del treballador, i d'aquestes torna a la caixa del fabricant per conducte de la botiga d'ultramarins, que és seva; del cafè, de la fleca, dels habitatges, de l'estanc, que també són seus. Però no acaba aquí l'escàndol. Tot és seu i, per regla general, és molt dolent.

FONT: Miquel IZARD. *El segle XIX. Burgesos i proletaris*. Barcelona: Dopesa, 1978, p. 87.

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta.
[0,75 punts]

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font.
[0,75 punts]

c) Expliqueu el contingut de la font.
[1 punt]

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions:

a) Expliqueu les característiques de la indústria catalana, tenint en compte els tipus de fàbriques existents, les condicions de vida i de treball que hi havia i les tendències de l'associacionisme obrer, des de l'inici de la Restauració fins al 1898.
[2,5 punts]

b) Expliqueu l'evolució del moviment obrer i els conflictes socials a Catalunya entre el 1900 i l'inici de la dictadura de Primo de Rivera, sense explicar aquesta.
[2,5 punts]

OPCIÓ B

Exercici 1

— Surto?
— No, home! No és fins al dia 10.
[Nota: fixeu-vos que l'esquelet treu el braç del nínxol i ofereix una papereta de vot al personatge del barret.]

FONT: Publicat al setmanari *La Campana de Gràcia*, el 2 d'octubre de 1901.

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta.
[0,75 punts]

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font.
[0,75 punts]

c) Expliqueu la imatge i el diàleg.
[1 punt]

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions:

a) Expliqueu el sistema polític de la Restauració, el torn pacífic i la corrupció electoral entre el 1875 i el 1898.
[2,5 punts]

b) Expliqueu les condicions de vida de la classe obrera, l'associacionisme obrer, i els diferents corrents ideològics i actuacions que va tenir fins al 1898.
[2,5 punts]

OPCIÓ B

Exercici 1

El regeneracionisme

Más que nunca es ahora necesario restablecer aquella ya casi olvidada, de tiempo que ha que fue perdida, confianza entre gobernantes y gobernados; y ya no hay más que un camino, que es la revolución audaz, la revolución temeraria desde el Gobierno, porque la temeridad es, no obra de nuestro albedrío, sino imposición histórica de los ajenos desaciertos. Nunca habría sido fácil la revolución desde el Gobierno, nunca habría sido recomendable, si hubiera podido dividirse la facultad y esparcirse la obra en el curso del tiempo; pero cada día que pasa, desde 1898, es mucho más escabrosa, mucho más difícil, y el éxito feliz mucho más incierto; y no está lejano el día en que ya no quede ni ese remedio […].

Ahora es menester oponer a las izquierdas que actúan en la vida pública todas las derechas y traerlas con plenitud de sus fuerzas sociales a la vida y a la influencia del Estado. La política conservadora tiene que adoptar los procedimientos democráticos y las garantías constitucionales y los derechos individuales, que son ahora la fuerza conservadora, la única que puede salvar a la sociedad; por eso no hay ni siquiera un solo acto mío que no esté inspirado en esa convicción, y por eso creo que la política conservadora consiste en traer íntegramente todo el fondo social a la influencia y a la acción del Estado, de modo que la democracia comprenda absolutamente la acción íntegra de las fuerzas de toda la nación, asistiendo al Gobierno.

FONT: Antonio MAURA. *Treinta y cinco años de vida pública, 1902-1913*. Madrid: Biblioteca Nueva, 1917, p. 86.

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta.
[0,75 punts]

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font.
[0,75 punts]

c) Expliqueu DUES de les idees que conté la font.
[1 punt]

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions:

a) Expliqueu el desastre del 1898 i les conseqüències polítiques que va tenir: el regeneracionisme i els seus protagonistes principals a Espanya fins al 1914.
[2,5 punts]

b) Expliqueu l'impacte de la Primera Guerra Mundial i els principals fets econòmics, socials i polítics a Espanya fins al 1923.
[2,5 punts]

OPCIÓ A

Exercici 1

Tractat de Pau entre els Estats Units d'Amèrica i el Regne d'Espanya

Artículo 1. España renuncia todo derecho de soberanía y propiedad sobre Cuba. En atención a que dicha isla, cuando sea evacuada por España, va a ser ocupada por los Estados Unidos; los Estados Unidos mientras dure su ocupación, tomarán sobre sí y cumplirán las obligaciones que, por el hecho de ocuparla, les impone el Derecho Internacional, para la protección de vidas y haciendas.

Artículo 2. España cede a los Estados Unidos la Isla de Puerto Rico y las demás que están ahora bajo su soberanía en las Indias Occidentales y la Isla de Guam en el Archipiélago de las Marianas o Ladrones.

Artículo 3. España cede a los Estados Unidos el archipiélago conocido por las Islas Filipinas […]. Los Estados Unidos pagarán a España la suma de veinte millones de dólares (20.000.000 $) dentro de los tres meses después del canje de ratificaciones del presente tratado.

Artículo 4. Los Estados Unidos durante el término de diez años […] admitirán en los puertos de las Islas Filipinas los buques y las mercancías españolas, bajo las mismas condiciones que los buques y las mercancías de los Estados Unidos […].

Firmado en París el 10 de diciembre de 1898. Ratificado por el presidente de los Estados Unidos y por Su Majestad la Reina Regente de España.

FONT: Tractat de París (10 desembre 1898).

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta.
[0,75 punts]

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font.
[0,75 punts]

c) Analitzeu els articles 1, 3 i 4 del Tractat i expliqueu a què fan referència.
[1 punt]

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions:

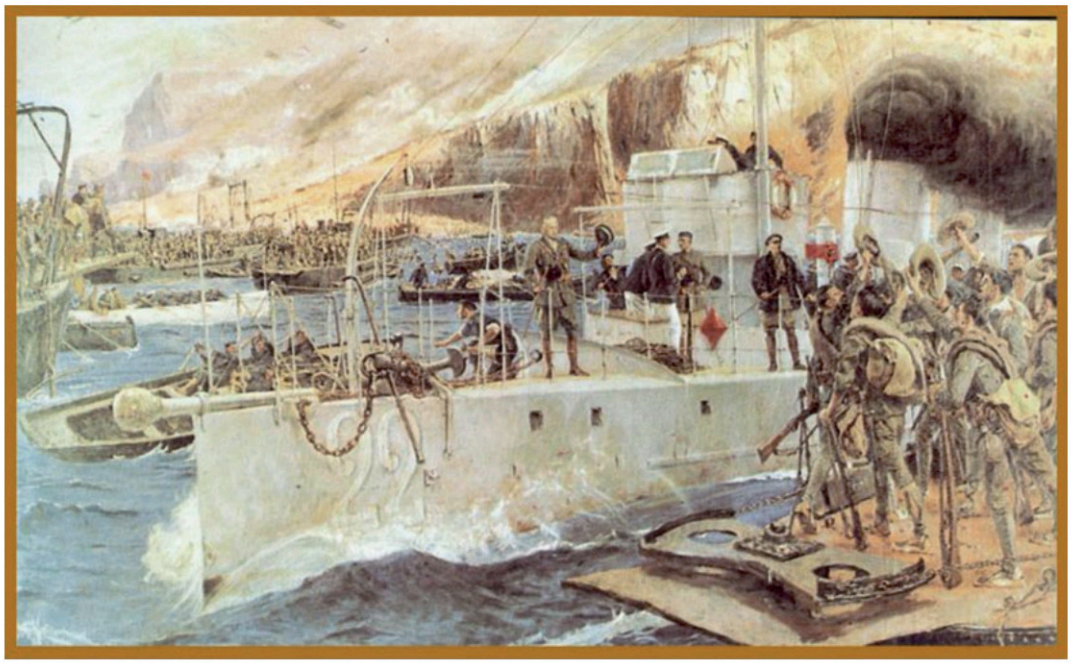
a) Expliqueu els conflictes de Cuba i les Filipines, la guerra amb els Estats Units, la pèrdua de les colònies i les conseqüències que va tenir des del punt de vista econòmic i polític.
[2,5 punts]

b) Expliqueu els antecedents, el desenvolupament i el final de la dictadura del general Primo de Rivera.
[2,5 punts]

38. PAU 2010 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

Exercici 1

FONT: José MORENO CARBONERO. *El desembarco de Alhucemas* (oli, 1927).

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta.
[0,75 punts]

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font.
[0,75 punts]

c) Expliqueu la importància del desembarcament d'Alhucemas.
[1 punt]

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions:

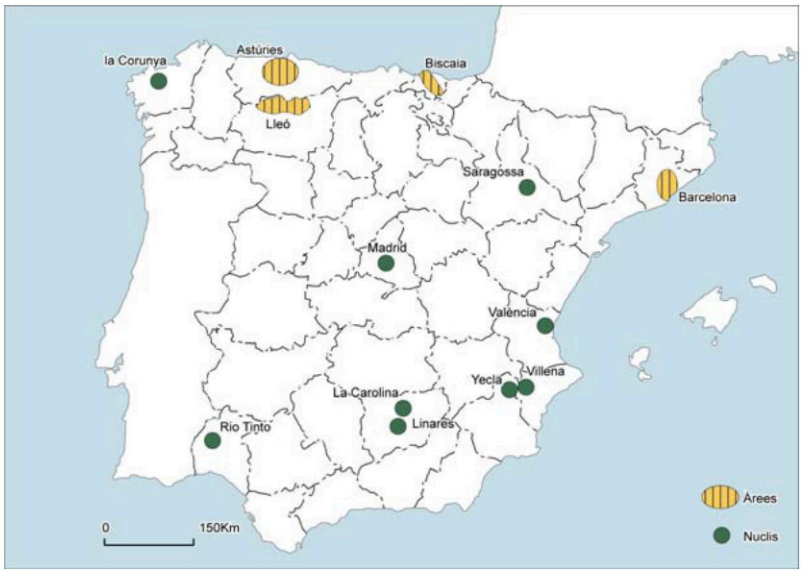
a) Expliqueu les causes de l'adveniment de la dictadura de Primo de Rivera, l'obra política d'aquest règim, l'oposició i com va acabar.
[2,5 punts]

b) Expliqueu l'impacte de la Primera Guerra Mundial a Espanya, la crisi del 1917 i els anys del pistolerisme fins al 1923.
[2,5 punts]

OPCIÓ B

Exercici 1

Crisi del 1917. Paralització laboral. Àrees i nuclis on fou més important

FONT: Gabriel TORTELLA CASARES *et al.*, *Revolución burguesa, oligarquía y constitucionalismo: 1834-1923*. Barcelona: Labor, 1985.

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta.
[0,5 punts]

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font.
[0,75 punts]

c) Descriviu les àrees i els nuclis on la paralització laboral va ser més important.
[0,75 punts]

Pregunta 2

a) Expliqueu la crisi del 1917 i els efectes que va tenir en la societat i la política espanyoles. Feu referència als anys del pistolerisme.
[1,5 punts]

b) Expliqueu l'establiment i les principals realitzacions de la dictadura del general Primo de Rivera.
[1,5 punts]

OPCIÓ A

Exercici 1

Conflictivitat laboral a Espanya (1915-1930)

Any	*Nombre d'obrers en vaga*
1915	56.818
1916	129.004
1917	124.222
1918	197.446
1919	396.482
1920	611.710
1921	133.991
1922	135.856
1923	134.368
1924	30.602
1925	66.358
1926	22.557
1927	70.616
1928	70.024
1929	55.576
1930	270.330

FONT: Albert CARRERAS i Xavier TAFUNELL (coord.). *Estadísticas históricas de España: Siglos XIX-XX)*. Vol. III. 2a ed. Bilbao: Fundación BBVA, 2005, p. 1242.

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta.
[0,5 punts]

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font.
[0,75 punts]

c) Deduïu de la font els períodes de conflictivitat laboral més alta i més baixa.
[0,75 punts]

Pregunta 2

a) Expliqueu els efectes de la Primera Guerra Mundial sobre l'economia i la societat espanyoles, la crisi del 1917 i l'evolució de la situació social i política fins al 1923.
[1,5 punts]

b) Expliqueu com es va iniciar, què va ser i com va acabar la dictadura del general Miguel Primo de Rivera.
[1,5 punts]

41. PAU 2008 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 1 (Opció A)

OPCIÓ A

Exercici 1

Don Alfonso XII, por la gracia de Dios, Rey constitucional de España; a todos los que las presentes vieren y entendieren, sabed: Que en unión y de acuerdo con las Cortes del Reino actualmente reunidas, hemos venido en decretar y sancionar la siguiente Constitución de la Monarquía Española.

[…] Art. 11. La religión católica, apostólica, romana, es la del Estado. La nación se obliga a mantener el culto y sus ministros. Nadie será molestado en territorio español por sus opiniones religiosas, ni por el ejercicio de su respectivo culto, salvo el respeto debido a la moral cristiana. No se permitirán, sin embargo, otras ceremonias ni manifestaciones públicas que las de la religión del Estado.

[…] Art. 13. Todo español tiene derecho: de expresar libremente sus ideas y sus opiniones por medio de la palabra, de la escritura, por la vía de la imprenta o por cualquier otro procedimiento análogo sin someterse a la censura previa; de reunirse pacíficamente, de asociarse para un fin temporal, de dirigir peticiones individuales o colectivas al Rey, a las Cortes y a las autoridades.

Art. 18. La potestad de hacer las leyes reside en las Cortes con el Rey.

Art. 19. Las Cortes se componen de dos cuerpos colegisladores, iguales en facultades: el Senado y el Congreso de los Diputados.

FONT: Constitució espanyola del 1876

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta.
[0,5 punts]

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font.
[0,75 punts]

c) Analitzeu els articles 11, 13 i 19 i expliqueu a què fan referència.
[0,75 punts]

Pregunta 2

a) Expliqueu com va sorgir i com funcionava el sistema canovista, fent referència als dos partits principals, els seus líders, el torn pacífic i les forces de l'oposició.
[1,5 punts]

b) Expliqueu el falsejament del sistema electoral i el caciquisme durant la Restauració.
[1,5 punts]

OPCIÓ B

Exercici 1

En Reus trabajan los niños sesenta y seis horas semanales; entran en las fábricas a los seis años de edad, y desde ésta hasta la de catorce años ganan de seis a dieciséis reales por semana. […]

En Igualada la situación de los niños es tristísima; trabajan trece horas diarias, y empiezan también a los seis años. […]

En Mataró y Badalona trabajan doce horas diarias, y ganan muy poco, como en todas partes; buena prueba de ello, las formidables y tenaces huelgas que por esta causa han sostenido sus padres en diferentes ocasiones. […]

Además de los datos referentes a la edad y jornales de estos infelices, hay que añadir las desgracias que ocurren en el trabajo de los niños, y que, partiendo de las noticias suministradas por *El Obrero*, de Barcelona, y otras publicaciones de trabajadores, únicas interesadas en recoger estos datos, puede asegurarse que no bajarán de ciento cincuenta accidentes desgraciados al año en todas las fábricas de España […].

Las infelices criaturas de seis años, que para llegar al trabajo necesitan recorrer largas distancias, se duermen a cada momento en las fábricas de la alta montaña de Cataluña, instaladas a orillas de los ríos, y en las cuales se trabaja de día y de noche, alternando por grupos. Excusado es advertir que no faltan en estos ingenios de esclavos blancos mayordomos de fábrica que les hacen despertarse con una dulzura relativa.

FONT: MINISTERIO DE FOMENTO. COMISIÓN DE REFORMAS SOCIALES. *Información escrita practicada en virtud de la Real Orden de 5 de diciembre de 1883*. Madrid, 1890, p. 174-176.

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta.
[0,5 punts]

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font.
[0,75 punts]

c) Deduïu de la font les condicions del treball infantil en la indústria tèxtil catalana.
[0,75 punts]

Pregunta 2

a) Expliqueu el desenvolupament de la indústria tèxtil i les característiques dels diferents establiments fabrils a Catalunya durant el segle XIX.
[1,5 punts]

b) Expliqueu les característiques fonamentals del moviment obrer durant la Restauració fins a la fi del segle XIX, fent esment del socialisme i de la divisió de l'anarquisme en dos corrents.
[1,5 punts]

3

Exercici 2

Observeu la taula i contesteu les qüestions següents.

Presidents del Govern espanyol durant la primera etapa de la Restauració (1874-1898)

Durada	*President de govern*	*Partit*
Des. 1874 - set. 1875	Antonio Cánovas del Castillo	Partido Conservador
Set. 1875 - des. 1875	Joaquín Jovellar	Militar (1)
Des. 1875 - març 1879	Antonio Cánovas del Castillo	Partido Conservador
Març 1879 - des. 1879	Arsenio Martínez de Campos	Militar
Des. 1879 - febr. 1881	Antonio Cánovas del Castillo	Partido Conservador
Febr. 1881 - oct. 1883	Práxedes Mateo Sagasta	Partido Liberal
Oct. 1883 - gen. 1884	José Posada	Izquierda Dinástica
Gen. 1884 - des. 1885	Antonio Cánovas del Castillo	Partido Conservador
Des. 1885 - jul. 1890	Práxedes Mateo Sagasta	Partido Liberal
Jul. 1890 - des. 1892	Antonio Cánovas del Castillo	Partido Conservador
Des. 1892 - març 1895	Práxedes Mateo Sagasta	Partido Liberal
Març 1895 - ag. 1897	Antonio Cánovas del Castillo	Partido Conservador
Ag. 1897 - oct. 1897	Marcelo Azcárraga	Partido Conservador. Militar (2)
Oct. 1897 - març 1899	Práxedes Mateo Sagasta	Partido Liberal

NOTES:

(1) President de govern durant la campanya electoral.

(2) Nomenat president després de la mort de Cánovas.

Qüestions:

1. Descriviu la informació de la taula i situeu-la en el seu context històric.
[1 punt]

2. Expliqueu per què gairebé sempre governaven els mateixos partits.
[1,5 punts]

3. Expliqueu breument els principis fonamentals de la Constitució del 1876, en la qual es basava el sistema polític de la Restauració (1874-1898), i esmenteu els fets polítics més destacats del període.
[2,5 punts]

Exercici 2

Observeu la taula i contesteu les qüestions següents.

Resultats de les eleccions al Congrés dels Diputats (1876-1899)

Forces polítiques	*Anys de les eleccions*									
	*1876**	*1879***	*1881***	*1884***	*1886***	*1891**	*1893**	*1896**	*1898**	*1899**
Monàrquics conservadors	333	293	39	318	67	262	61	279	84	236
Monàrquics liberals	32	63	297	67	288	83	281	88	266	122
Republicans	1	7	32	5	22	31	47	1	14	18
Altres	19	26	24	2	15	23	11	33	37	26

* Eleccions amb sufragi universal masculí.

** Eleccions amb sufragi censatari.

FONT: M. MARTÍNEZ CUADRADO. *La burguesía conservadora (1874-1931)*. Madrid, 1978, p. 39-40.

Qüestions:

1. Identifiqueu la informació que proporciona la taula i situeu-la en el seu context històric.
[1 punt]

2. Expliqueu breument la ideologia de les forces polítiques següents i esmenteu-ne algun líder destacat: partit conservador, partit liberal i partits republicans.
[1,5 punts]

3. Exposeu breument els principals esdeveniments polítics dels anys del període de la Restauració que van de 1875 a 1899.
[2,5 punts]

Exercici 2

Observeu les dades següents i responeu a les qüestions.

Vagues a Espanya, 1914-1920

	vagues	vaguistes
1914	212	76.373
1915	169	35.413
1916	237	159.667
1917	306	85.902
1918	463	136.078
1919	895	198.733
1920	1.060	264.080

Font: Juan Antonio Lacomba,
La crisis española de 1917, Madrid, 1970, p. 374

Qüestions

1. Descriviu les dades i situeu-les en el seu context històric. [1 punt]

2. Expliqueu les causes d'aquesta gran conflictivitat obrera i les característiques del moviment obrer durant aquests anys. [1,5 punts]

3. Expliqueu el desenvolupament del moviment obrer durant el període 1875-1914. [2,5 punts]

Districte universitari de Catalunya

OPCIÓ A

Exercici 1

Llegiu el text següent i contesteu les qüestions que l'acompanyen.

Don Alfonso XII, por la gracia de Dios, Rey constitucional de España; a todos los que las presentes vieren y entendieren, sabed: Que en unión y de acuerdo con las Cortes del Reino actualmente reunidas, hemos venido en decretar y sancionar la siguiente Constitución: [...]

Art. 11. La religión católica, apostólica, romana, es la del estado. La nación se obliga a mantener el culto y sus ministros. Nadie será molestado en territorio español por sus opiniones religiosas, ni por el ejercicio de su respectivo culto, salvo el respeto debido a la moral cristiana. No se permitirá, sin embargo, otras ceremonias ni manifestaciones públicas que las de la religión del estado.

Art. 13. Todo español tiene el derecho: de expresar libremente sus ideas y sus opiniones por medio de la palabra, de la escritura, por la vía de la imprenta o por cualquier otro procedimiento análogo sin someterse a la censura previa; de reunirse pacíficamente, de asociarse para un fin temporal, de dirigir peticiones individuales o colectivas al Rey, a las Cortes y a las autoridades. [...]

Art. 18. La potestad de hacer las leyes reside en las Cortes con el Rey.

Art. 19. Las Cortes se componen de dos Cuerpos colegisladores, iguales en facultades: el Senado y el Congreso de los Diputados.

Art. 20. El Senado se compone: 1º De senadores por derecho propio. 2º De senadores vitalicios nombrados por la Corona. 3º De senadores elegidos por las corporaciones del estado y mayores contribuyentes. [...]

Art. 27. El Congreso de los Diputados se compondrá de los que nombren las juntas electorales, en la forma que determine la ley. Se nombrará un diputado, a lo menos, por cada cincuenta mil almas de población.

Art. 29. Para ser elegido diputado se requiere ser español, de estado seglar, mayor de edad y gozar de todos los derechos civiles.

Constitució de la Monarquia espanyola del 30 de juny de 1876

Qüestions

1. Identifiqueu les idees principals del text i situeu-les en el seu context històric. [1 punt]

2. Indiqueu com era tractada la qüestió religiosa en la Constitució de 1876. Exposeu com s'organitzava el poder legislatiu i quins tipus de sufragi es van emprar en l'època de la Restauració per elegir els diputats. [1,5 punts]

3. Exposeu breument com es va organitzar el sistema polític de la Restauració, quines forces polítiques i socials hi van donar suport i quines s'hi van oposar. Finalment, resumiu els principals esdeveniments ocorreguts des dels inicis de la Restauració fins al 1898. [2,5 punts]

Generalitat de Catalunya
Consell Interuniversitari de Catalunya
Organització de Proves d'Accés a la Universitat

47. PAU 2005 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció B)

Exercici 2

Observeu les taules següents i responeu a les qüestions.

BALANÇA COMERCIAL ESPANYOLA, 1912-1921 (en milions de pessetes)

Anys	Importacions	Exportacions	Saldo
1912	1.051,1	1.045,4	-5,6
1913	1.308,8	1.078,5	-230,3
1914	1.025	880,7	-144,8
1915	976,7	1.257,9	281,1
1916	945,9	1.377,6	431,6
1917	735,5	1.324,5	589
1918	590	1.009	418,9
1919	900,2	1.310,6	410,4
1920	1.423,3	1.020	-403,3
1921	2.835,9	1.579,6	-1.256,2

Font: INE, *Comercio exterior de España*, Madrid, 1958, p. 25

ÍNDEX DE PREUS A BARCELONA, 1914-1921

Anys	Preus
1914	100
1915	108
1916	121
1917	139
1918	168
1919	183
1920	191
1921	181

Índex 100 = 1914

Font: Pere GABRIEL, «Sous i cost de la vida a Catalunya a l'entorn dels anys de la Primera Guerra Mundial», *Recerques*, 20, 1988, p. 66

VAGUES A ESPANYA, 1914-1920

Anys	Vagues	Vaguistes
1914	212	76.373
1915	169	35.413
1916	237	159.667
1917	306	85.902
1918	463	136.078
1919	895	198.733
1920	1.060	264.080

Font: Juan A. LACOMBA, *La crisis española de 1917*, Madrid, 1970, p. 374

Qüestions

1. Descriviu la informació que proporcionen les taules i situeu-la en el seu context històric. [1 punt]
2. Resumiu l'impacte que la Primera Guerra Mundial va tenir en l'economia espanyola i de quina manera va influir en les condicions de vida de les classes treballadores i en la conflictivitat social. [1,5 punts]
3. Exposeu l'evolució del moviment obrer a Catalunya i a Espanya des de 1901 fins a 1931. [2,5 punts]

48. PAU 2004 · Setembre · Sèrie 5 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

Exercici 1

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions.

No queda ya esperanza. A la hora en que nuestros lectores pasen los ojos por estas líneas, la agresión legal que mister MacKinley ha formulado en un ultimátum a España, se habrá consumado. La agresión material de la fuerza bruta no tardará en consumarse. El gobierno español ha hecho para evitar la guerra cuanto humanamente es posible. Ni ante Dios ni ante los hombres tiene responsabilidad de la sangre que esta nueva guerra derramará.

Hace pocas horas, cuando la reina, emocionada, daba cuenta en el mensaje de las Cortes, de la gravedad del pleito que la maldad norteamericana pone a España, aún se aludía al conflicto armado en sentido hipotético; todavía, aunque debilitada, se traslucía la posibilidad de que no cayera sobre la Antilla española la mano miserable que se levantaba contra ella al otro lado del Atlántico. La conciencia pública, sin embargo, no se engañaba. En el acto trascendental de la apertura de las Cortes que hoy hemos presenciado, en el recinto en que se han reunido las representaciones más altas de la nación, el eco de las palabras del mensaje, que llamaban la atención del auditorio sobre la villanía yanqui, viva, brutal, sobre España, compendiaba todos los sentimientos.

Esta es la bandera con que vamos a la lucha provocada por los norteamericanos; ésta es la bandera que tremola la monarquía y que a su nombre y al de la patria sostendrá imparcial su gobierno; ésa es la síntesis del mensaje de las Cortes. [...]

En la calle, en el seno de las familias, en todas partes no se habla mientras tanto más que de la guerra, de la guerra ya inevitable. La síntesis de todas estas conversaciones se hace con gran facilidad, porque el juicio es unánime y el sentimiento también. No se recuerda en la historia una agresión tan brutal a la razón y al derecho como el ultimátum de mister MacKinley exigiendo a España que desaloje su casa, que renuncie a lo que es suyo. Este, como hecho punible, es el caso del ladrón y asesino que exige la bolsa amenazando con la muerte.

En cuanto al sentimiento público que en Madrid hemos podido compulsar, no hay discrepancias.

En pasados días podían hacerse cálculos respecto del poder material de los Estados Unidos, hoy el cálculo cede ante el sentimiento y se sacrifica la razón ante las circunstancias.

ANÒNIM. «La opinión pública ante la guerra». *La Vanguardia*, 2 d'abril de 1898

Qüestions

1. Identifiqueu les principals idees del text i situeu-lo en el seu context històric. [1,5 punts]

2. Quines eren les raons per les quals els Estats Units volien declarar la guerra a Espanya? [1 punt]

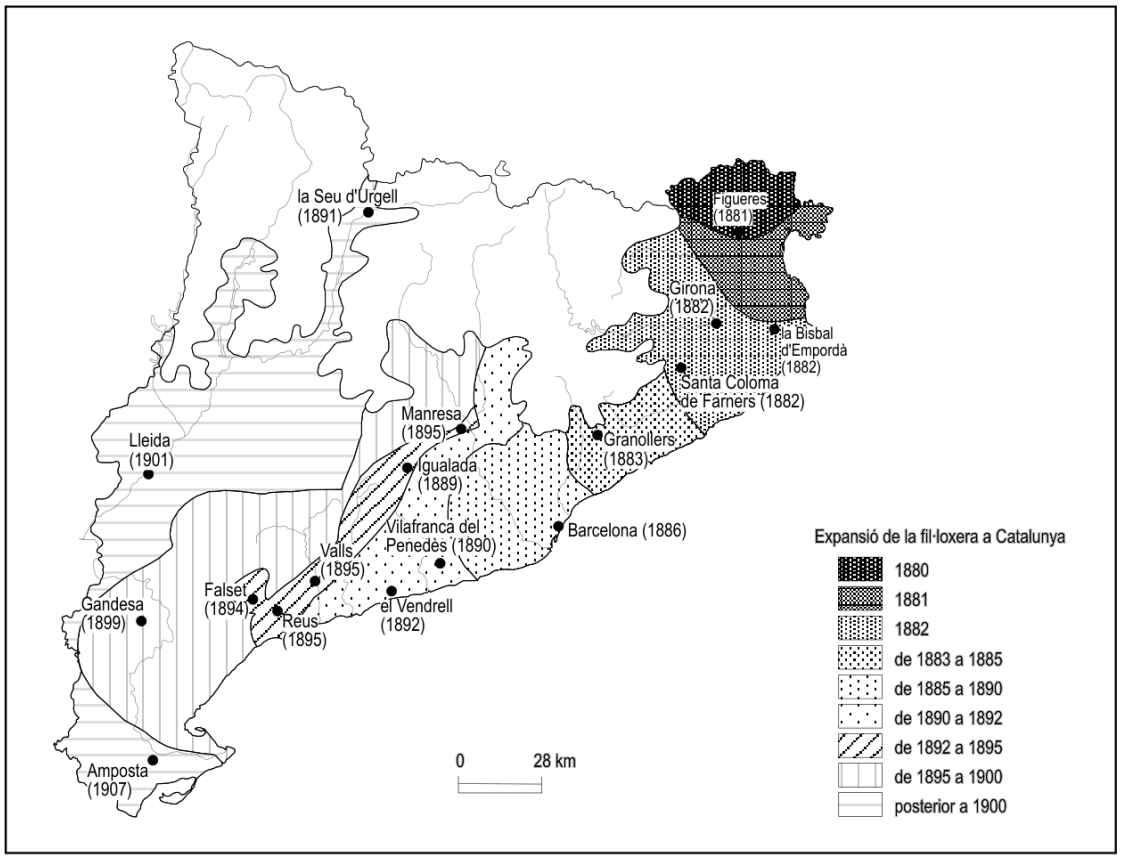
3. Expliqueu les causes i les conseqüències de la Guerra de Cuba, fent una referència especial a l'anomenada *crisi del 98*. [2,5 punts]

49. PAU 2004 · Setembre · Sèrie 5 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2

Observeu el mapa següent i contesteu les qüestions.

EXPANSIÓ DE LA FIL·LOXERA A CATALUNYA

Jordi CASASSAS, Albert GHANIME i Carles SANTACANA. *Història.* Barcelona, 2003. P. 191

Qüestions

1. Descriviu la informació que proporciona el mapa i situeu-lo en el seu context històric. [1 punt]

2. Expliqueu algunes de les raons que van provocar la crisi de l'agricultura a Espanya i Catalunya a finals del segle XIX i principis del XX, fent un esment especial de les seves conseqüències socials a Espanya i Catalunya. [1,5 punts]

3. Expliqueu, a grans trets, el procés d'industrialització a Espanya i Catalunya durant la primera fase de la Restauració (1874-1898), fent un esment especial de la indústria siderometal·lúrgica, la indústria tèxtil i la política econòmica dels governs espanyols respecte del comerç exterior. [2,5 punts]

50. PAU 2003 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

Exercici 1

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions.

LES VERITABLES CAUSES DEL TERRORISME

Juan Rull ha estat executat; el seu pare, el seu germà i la seva mare estan empresonats. A pesar de tot això, continuen esclatant bombes. I molt temps abans que Rull exercís d'anarquista i de confident esclataven bombes. La presó, el procés i l'execució de Juan Rull són un episodi en la història, massa llarga, del terrorisme a Barcelona. La supressió d'un o més culpables no suprimeix la malaltia.

¿Hi ha algun governador, algun cap de la policia que hagi estudiat el terrorisme barceloní, que hagi investigat en les causes que han fet que durant molts anys fos Barcelona un camp d'experimentació dels terroristes? ¿És exacte, com asseguren molts, encara que no sigui cert, que la vida és més cara a Barcelona que a la resta de ciutats europees i, doncs, la classe obrera hi pateix més que a qualsevol d'altra? Si fos això cert, la misèria podria explicar moltes coses, que d'una altra manera són inexplicables.

Aquesta o altres causes produeixen les manifestacions brutals que tots coneixem i que periòdicament ocasionen víctimes humanes. Es fa necessari que es castigui els culpables com ja es fa; però encara és més necessari trobar la causa o causes que fan que després d'un culpable n'aparegui un altre.

Editorial de *La Vanguardia*, 18 d'agost de 1908

1. Resumiu el text, assenyaleu-ne les idees principals i situeu-lo en el seu context històric. [1 punt]

2. Expliqueu les característiques de l'activitat terrorista dels darrers anys del segle XIX i dels primers vint anys del segle XX; destaqueu el fet que fos Barcelona el principal focus dels activistes, quines van ser les principals accions terroristes, contra qui anaven dirigides aquestes accions, de quina manera responien les autoritats, etc. [2 punts]

3. Expliqueu l'evolució del moviment obrer a Catalunya i Espanya en el període de 1875 a 1909. [2 punts]

Districte universitari de Catalunya

OPCIÓ A

Exercici 1

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions.

Nosaltres constituïm el vertader partit conservador, que no venim aquí a satisfer passions [...]; nosaltres venim aquí posseïts, com ho han d'estar des del seu punt de vista els vertaders polítics, que la política és l'art d'aplicar en cada època de la Història aquella part de l'ideal que les circumstàncies fan possible; nosaltres venim abans que res amb la realitat; nosaltres no hem de fer ni pretendre tot el que voldríem, sinó tot el que en aquest instant es pugui aplicar [...] per a l'engrandiment de la nació; i per sobre de tot això, abans i sobre tot això, hi ha d'haver, hi ha, per a nosaltres, una idea que domina: la idea que és necessari defensar contra tot el que calgui la Monarquia, i alçar-la, i engrandir-la, ja que és la base de les nostres institucions i de la integritat nacional, i fer-ne alhora el fonament dels nostres costums i de la nostra legislació. Aquest és el fonament primordial que hem d'atendre [...].

Doneu-me una Monarquia tan robusta como l'anglesa, no discutida per ningú, i la Monarquia podrà donar tantes llibertats com la més democràtica República [...]. Entenc, doncs, la Monarquia com la base de la llibertat, i com la base entre nosaltres de totes les conquestes de la civilització moderna. [...]

Discurs de Cánovas del Castillo, 19 de maig de 1884

1. Identifiqueu les idees més importants del text i situeu-lo en el seu context històric. [1 punt]

2. Exposeu les característiques fonamentals dels dos partits dinàstics que es van alternar en el govern espanyol durant la primera fase de la Restauració (1874-1898). [1,5 punts]

3. Resumiu les característiques fonamentals de la Constitució de 1876 i exposeu els fets polítics més importants ocorreguts durant la primera fase de la Restauració (1874-1898). [2,5 punts]

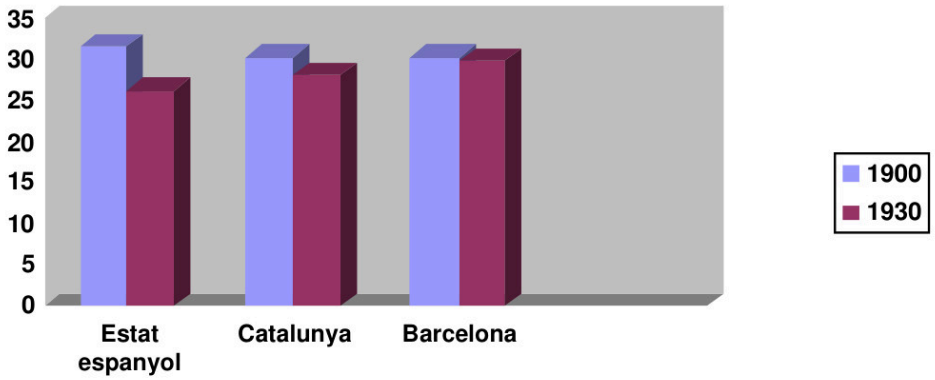
tari de Catalunya
tització de les PAU de Catalun

52. PAU 2003 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 2 (Opció B)

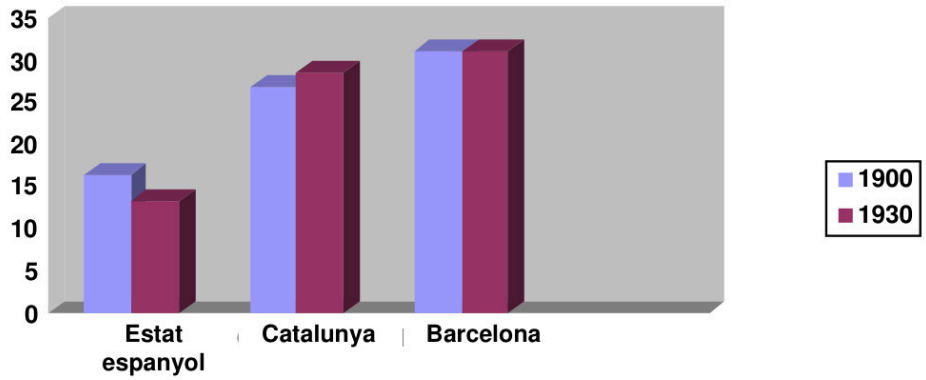
Exercici 2

Observeu els gràfics següents i responeu a les qüestions.

PERCENTATGE DE DONES OCUPADES AL SECTOR SERVEIS EN EL CONJUNT DE TREBALLADORS

PERCENTATGE DE DONES OCUPADES A LA INDÚSTRIA EN EL CONJUNT DE TREBALLADORS

Font: Mary NASH i Cristina BORDERÍAS, *La presència de la dona*

1. Descriviu la informació que proporcionen els gràfics i situeu-los en el seu context històric. [1 punt]

2. Exposeu els motius que expliquen les diferències entre sectors i entre l'Estat espanyol i Catalunya en els percentatges d'ocupació de la dona i descriviu de quina manera afecta a la societat espanyola i catalana el progressiu procés d'incorporació de la dona al mercat laboral, així com les condicions en què es realitza aquesta incorporació. [1,5 punts]

3. Expliqueu, a grans trets, les característiques del procés de desenvolupament industrial dels primers trenta anys del segle XX. [2,5 punts]

53. PAU 2002 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 2 (Opció B)

Exercici 2

Observeu les dades següents i responeu a les qüestions.

RESULTATS DE LES ELECCIONS AL CONGRÉS DE DIPUTATS, 1901-1919 (NOMBRE D'ESCONS)

Eleccions	Monàrquics dinàstics	Republicans	PSOE	Carlins i integristes	Regionalistes	Catalanistes
1901	373	18	–	7	–	4
1903	353	37	–	8	1	5
1905	358	32	–	5	1	7
1907	335	18	–	10	1	40*
1910	346	36	1	7	–	18
1914	350	34	1	7	–	19
1916	352	29	1	8	–	16
1918	322	23	6	13	7	29
1919	335	24	6	5	5	27

*S'hi inclouen tots els diputats de Solidaritat Catalana

1. Descriviu la informació que proporciona el quadre i situeu-la en el seu context històric. [1 punt]

2. Identifiqueu els partits que apareixen en el quadre, descriviu-ne les característiques més importants (la ideologia, la localització geogràfica i la base social) i esmenteu-ne alguns dirigents. Indiqueu, a més, què va ser Solidaritat Catalana. [1,5 punts]

3. Exposeu breument els principals esdeveniments polítics produïts a Espanya entre el 1901 i el 1931. [2,5 punts]

Districte universitari de Catalunya
Generalitat de Catalunya
Consell Interuniversitari de Catalunya
Coordinació i Organització de les PAU de Catalunya

OPCIÓ A

Exercici 1

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions.

Ni el gobierno ni la nación podía transigir con las pretensiones de otra nación de intervenir en nuestros asuntos y en nuestros propios territorios y menos podía transigir con la ignominia de que se retiraran nuestros ejércitos y nuestra escuadra del territorio y las aguas de Cuba. Pero como si eso no fuera bastante, como si no bastara esa exigencia imposible, han pretendido ofendernos con una calumnia infame [l'enfonsament del cuirassat nord-americà *Maine*] y que si por lo increíble y absurda no nos puede ofender no puede menos de llenar nuestros corazones de santa indignación ante la vileza de quienes han tenido el atrevimiento de lanzarla como motivo de agresión para disputarnos nuestros derechos y para arrebatarnos nuestra indiscutible soberanía. Pero no basta esto, señores diputados, y el Senado norteamericano ha hecho y dicho cosas que no se ha atrevido a decir ninguna Asamblea compuesta de personas que en algo se estimen, ha concretado la calumnia atribuyendo esta infamia, señores diputados, nada menos que a los oficiales de nuestra Marina, en cuyo nombre he protestado también y quiero volver a protestar aquí con la mayor indignación de tanta villanía que yo arrojo a la frente de los que juzgan por sí a los demás, les suponen capaces de cometer maldades que sólo ellos en su caso cometerían.

A pesar de nuestros esfuerzos, a pesar de nuestros sacrificios, a pesar de las amarguras que en silencio hemos devorado, la guerra se ha hecho inevitable. No podíamos ya sufrir tanta afrenta. La nación española puede ser vencida pero jamás impunemente afrentada.

A la guerra, pues, vamos y vamos con la conciencia tranquila, vamos sin ruido y sin arrogancias, pero decididos a cumplir con el deber que el patriotismo nos impone, sin vacilación y sin temores, y mucho menos con pánico ninguno.

Discurs de Sagasta al Congrés de Diputats, 27 d'abril de 1898

1. Identifiqueu les idees principals del text i situeu-lo en el seu context històric. [1 punt]

2. Identifiqueu qui era Sagasta i de quin partit era màxim dirigent. Resumiu breument les causes, els fets més destacats i les conseqüències de la guerra hispano-americana de 1898. [1,5 punts]

3. Exposeu breument com es va organitzar el sistema polític de la Restauració, quines forces polítiques i socials hi van donar suport i quines s'hi van oposar. [2,5 punts]

55. PAU 2001 · Setembre · Sèrie 4 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

Exercici 1

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions.

El terrorisme, pròpiament dit, sorgeix a Barcelona virulent i continuat a començaments del 1919, i els atemptats personals a principis del 1916. Des d'un començament s'acusà els Sindicats obrers de sostenir i donar suport al terrorisme i a l'atemptat personal. Es digué que els responsables de la mort dels patrons eren sindicalistes, pagats pels sindicats, i assenyalats els patrons que havien de morir en reunions celebrades per aquesta raó per les juntes. [...]

Així les coses, una tarda maten el patró Barret, quan es dirigia a l'Escola Industrial, i per la significació del mort es commou l'opinió pública i reclama amb insistència mesures de policia per salvaguardar la vida de les persones. La justícia, com es pot suposar, es proposa actuar i comença la detenció de significats sindicalistes que formaven part de les juntes. Els primers processats foren els tintorers, absolts més endavant per manca de proves. Després vingué el complot, tramat per la policia..., que va donar lloc a la detenció de sis individus més acusats de l'assassinat. [...]

Contra els obrers s'havia procedit per falsa acusació, i només contra un hi havia dubtes, perquè es trobava a prop del lloc dels fets i corregué en sentir els primers trets. De res valgueren totes les proves que s'aportaren de la seva innocència, la falsa acusació els retingué a la presó tretze mesos, fins que el jurat, obrant en justícia, els absolgué. [...]

Els atemptats personals, contra obrers i contra patrons, estan a l'ordre del dia, i els acompanyen, per si fossin poc per intranquil·litzar l'opinió, els petards i les bombes que a cada moment esclaten arreu.

Ángel Pestaña, *El terrorismo en Barcelona*, 1919

1. Identifiqueu les idees principals del text i situeu-lo en el seu context històric. [1,5 punts]

2. Exposeu les principals característiques econòmiques i socials d'aquest període a Catalunya, fent especial referència a les causes dels fets descrits en el text i a les seves conseqüències més immediates. [1,5 punts]

3. Resumiu els principals fets polítics i socials que marquen l'evolució del moviment obrer català en el primer terç del segle XX. [2 punts}

56. PAU 2001 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 2 (Opció B)

Exercici 2

Observeu el quadre següent i responeu a les qüestions.

ELS DELICTES ELECTORALS A ESPANYA (1875-1898)

1876	A pesar de la declaració de neutralitat oficial, els liberals acusen el govern de Cánovas de bel·ligerància electoral.
1879	Es denuncien coaccions i violència electoral.
1881	Es comprova la manipulació del cens. El govern aconsegueix la majoria absoluta gràcies a la seva victòria en l'àmbit rural, controlat pels cacics.
1884	Es repeteixen les manipulacions i les inexactituds del cens.
1886	El govern no té cap inconvenient a repetir les pràctiques de frau electoral.
1891	S'estrena la nova llei de sufragi universal. Per primer cop, els resultats de molts col·legis responen a la realitat política i social del país.
1893	Es produeix un augment de l'abstencionisme rural. Els delegats governamentals imposen els candidats electes. Es multipliquen les denúncies per corrupció, frau i compra-venda de vots.
1896	Augmenta de forma espectacular l'abstenció general. El govern manipula el cens, compra vots, controla la composició de les meses electorals i tergiversa l'escrutini final.
1898	Les eleccions se celebren en un ambient molt tens, amb pressions governamentals i greus problemes socials i polítics. Es tornen a repetir els casos de corrupció.

Elaborat a partir de MARTÍNEZ CUADRADO, M.: «Un resumen sobre la honradez y la corrupción en distintas elecciones», a *Los delitos electorales en España*, 1976

1. Identifiqueu les idees principals que conté el quadre i situeu-les en el context històric al qual es refereix. [1 punt]

2. Exposeu les característiques generals del sistema polític de la Restauració i comenteu explícitament la importància de les pràctiques de corrupció electoral que descriu el document. [2 punts]

3. El document situa «greus problemes socials i polítics» l'any 1898. Indiqueu de quins problemes es tracta, les seves causes i les principals conseqüències que se'n van derivar. [2 punts]